

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ НА УТРИМАННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ

АВЕДЯН Л. Й.

кандидат економічних наук

НАУМІК К. Г.

кандидат економічних наук

ЧЕРВАНЬОВА О. В.

Харків

Основним елементом системи управління бюджетним процесом є бюджетне планування. Бюджетне планування дає змогу забезпечити збалансованість фінансових ресурсів, визначити реальні джерела доходів бюджету та пріоритети у видатках, здійснювати ефективне управління державним боргом, реалізувати на практиці єдину бюджетну політику на всіх рівнях державної влади.

Рівень бюджетного планування значною мірою залежить від чіткості формулювання цілей і завдань, достовірності інформації, що використовується для підготовки проекту бюджету та методології планування показників бюджету – нормативного, аналітичного і програмно – цільового.

Крім того, бюджетне планування є одним із інструментів державного регулювання соціально – економічних процесів. Під час складання проекту бюдже-

ту розробляються головні напрями формування і використання бюджетних коштів відповідно до завдань, які стоять перед суспільством на сучасному етапі його розвитку. Структура видатків бюджету свідчить про пріоритетність тієї чи іншої функції держави. Залежно від першочергових завдань розвитку економіки формується бюджетна політика держави, яка є підвидом економічної політики, а та, у свою чергу, як і соціальна, є складовою державної політики.

З огляду на значення соціальної сфери для суспільства, питання бюджетного планування видатків на її утримання та фінансування є вкрай актуальними. Проблематика бюджетного планування та фінансування соціальних видатків досліджувалася багатьма науковцями, такими як В. Гейць, В. Дем'янишин, В. Куценко, Д. Полозенко, В. Скуратівський, А. Александров, В. Москаленко, В. Кравченко, І. Сазонець, О. Василик, О. Кириленко та ін.

Втім, через обмеженість бюджетних ресурсів і не-ефективність їх використання багато проблем, які стосуються фінансування освіти, охорони здоров'я, культурного і фізичного розвитку, соціального захисту населення, залишаються нерозв'язаними.

Бюджетним кодексом України розмежовано повноваження органів державної влади й органів міс-

цевого самоврядування. Відповідно до законодавства державний і місцеві бюджети складають, розглядають, і виконують за принципом самостійності, яка забезпечується закріпленням за бюджетами відповідних джерел доходів, правом на визначення напрямів використання коштів згідно із законодавством [2, 5].

Держава може передавати органам місцевого самоврядування права на здійснення видатків лише виключно разом з відповідними коштами (фінансовими ресурсами). При цьому, обсяги фінансових ресурсів, що передаються, мають бути достатніми для фінансування переданих повноважень та функцій, забезпечувати надання послуг установами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури та фізичної культури на належному рівні [3, 4].

Розмежування видів видатків, які визначаються функціями держави і можуть бути передані на виконання місцевому самоврядуванню з метою забезпечення найбільш ефективного їх виконання, та видатків на реалізацію прав та обов'язків місцевого самоврядування, які мають місцевий характер, здійснюється на основі принципу субсидіарності з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих послуг та наближення їх до безпосереднього споживача [5]. Отже, місцевий бюджет, як фінансова база органу

місцевого самоврядування, є вирішальним чинником регіонального розвитку. Наявність місцевих бюджетів закріплює економічну самостійність місцевих органів самоврядування, що передбачено Конституцією і Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», активізує господарську діяльність, дозволяє їм розвивати інфраструктуру на підвідомчій території, розширювати економічний потенціал регіону, виявляти і використовувати резерви фінансових ресурсів.

Тому **метою статті** є аналіз планування видатків та фінансування соціально – культурної сфери на місцевому рівні.

Розглянемо особливості планування видатків соціально – культурної сфери Харківської області. (Показники обласного бюджету та показники зведеного бюджету Харківської області наведено в таблицях 1, 2).

Розрахункові показники обсягів видатків місцевих бюджетів області визначаються окремо по кожній функції виходячи з загальних ресурсів зведеного бюджету України і місцевих бюджетів на основі фінансових нормативів бюджетної забезпеченості в розрахунку на душу населення (державне управління, охорона здоров'я, культура, фізкультура, соціальні програми сім'ї і молоді), по освіті – на дитину чи учня, одержувача соціальних послуг по соціальному захисту і соціальному забезпеченню.

Таблиця 1

Показники обласного бюджету Харківської області

Сфера	Враховано Мінфіном на 2010 р. (тис. грн)	Затверджено із змінами на 2010 р. (тис. грн)	Враховано Мінфіном на 2011 р. (тис. грн)	Відхилення врахованого Мінфіном на 2011 р. від затвердженого на 2010 р.	
				тис. грн	%
Об'єм витрат, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, всього	1 463 598,5	1 493 067,0	1 406 720,5	- 86 365,5	94,2
Освіта	580 858,5	580 394,7	559 382,3	- 20 912,4	96,4
Охорона здоров'я	671 790,7	682 464,6	645 293,5	- 37 171,1	94,6
Соціальний захист і соц. забезпечення	95 480,6	106 461,1	95 453,5	- 11 007,6	89,7
Культура	81 076,0	82 865,5	75 118,6	- 7 746,9	90,7
Фізична культура	29 967,5	30 647,5	27 108,0	- 3 359,5	89,0
Державне управління (зміст місцевих рад)	4 425,1	10 413,6	4 264,6	- 6 149,0	41,0

Таблиця 2

Показники зведеного бюджету Харківської області

Сфера	Враховано Мінфіном на 2010 р. (тис. грн)	Затверджено із змінами на 2010 р. (тис. грн)	Враховано Мінфіном на 2011 р. (тис. грн)	Відхилення врахованого Мінфіном на 2011 р. від затвердженого на 2010 р.	
				тис. грн	%
Об'єм витрат, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, всього	5 243 259,5	5 491 536,4	5 021 708,5	- 469 827,9	91,4
Освіта	2 515 483,4	2 520 642,6	2 413 269,7	- 107 372,9	95,7
Охорона здоров'я	1 968 495,7	1 977 951,1	1 896 978,8	- 80 972,3	95,9
Соціальний захист і соц. забезпечення	178 549,0	230 692,6	184 211,9	- 46 807,7	79,9
Культура	332 129,5	324 066,4	316 259,7	- 7 806,7	97,6
Фізична культура	57 540,8	89 361,4	52 620,1	- 36 741,3	58,9
Державне управління (зміст місцевих рад)	164 975,2	348 822,3	158 368,3	- 190 454,0	45,4

Дана ситуація викликає серйозний неспокій щодо забезпечення функціонування галузей соціальної сфери у 2011 році.

Слід зазначити, що недостатній рівень нормативів бюджетної забезпеченості на 2011 рік спостерігаються у всіх галузях соціальної і гуманітарної сфери (табл. 3), а також по всіх місцевих бюджетах Харківської області (табл. 4).

Ситуація посилюється, тим, що саме з вказаних джерел фінансування походить виплата заробітної плати працівникам бюджетної сфери, придбання продуктів харчування і медикаментів установами відповідних сфер, здійснюється оплата комунальних послуг і енергоносіїв, а також інші заходи щодо господарського змісту об'єктів соціальної і гуманітарної сфери.

Як бачимо з вищевикладеного фінансування видатків установ соціальної сфери є найбільш проблемним напрямом використання бюджетних ресурсів в Україні. Це зумовлено, по перше тим, що школи, будинки-інтернати, лікарні, та інші соціально-культурні заклади в своїй переважній більшості не є прибутковими, по друге тим, що витрати на соціальний захист та соціальне забезпечення постійно зростають.

З метою покращення фінансового стану місцевих бюджетів та для забезпечення функціонування установ соціально-культурної сфери області на належному рівні потрібно врахувати наступні пропозиції стосовно внесення змін до формульного розрахунку обсягу міжбюджетного трансферту, а саме:

По галузі «Державне управління» з метою забезпечення принципу рівномірного формування видатків на ради усіх рівнів необхідно: розрахунки видатків

на утримання рад та виконкомів проводити в залежності від чисельності населення по групах рад (міста районного значення, села, селища), згідно діючих типових штатів рад, які враховують чисельність населення кожної ради; затвердити типові штати для виконання делегованих функцій виконкомами для галузевих відділів, управлінь та інших структурних підрозділів міст обласного підпорядкування та всі граничні обсяги асигнувань на утримання місцевих рад.

По галузі «Освіта»:

1. У зв'язку із зміною демографічної ситуації в частині зменшення дитячого населення протягом останніх років збільшується кількість малокомплектних шкіл із середньою чисельністю до 40 чоловік у закладі (2004 р. – 56 шкіл та контингентом 1002 учні, 2010 р. – 109 шкіл та контингентом 3591 учнів). Вартість утримання учня в мало комплектній школі у 5–6 разів більша ніж в укомплектованій школі.

При встановленому єдиному розрахунковому нормативі на одного учня обсяг коштів на утримання малокомплектних шкіл недостатній. Проведення подальшої оптимізації мережі цих закладів ускладнюється необхідністю дотримання вимог постанови Верховної Ради України від 19.12.2008 р. № 778-VI «Про впровадження мораторію на закриття загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості» [1].

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо при розрахунку видатків на загальну середню освіту врахувати коефіцієнт приведення вартості утримання одного учня в загальноосвітніх закладах з малою чисельністю учнів до вартості утримання одного учня в укомплектованих загальноосвітніх навчальних закладах.

Таблиця 3

Рівень бюджетної забезпеченості соціальної і гуманітарною сфер області (обласний бюджет)

Сфера	Фінансова потреба на 2011 р. (тис. грн)	Враховано Мінфіном на 2011 р. (тис. грн)	Рівень забезпечення фінансової потреби	
			тис. грн	%
Освіта	670 137,0	559 382,3	- 110 654,7	83,5
Охорона здоров'я	1 047 736,0	645 293,5	- 402 442,5	61,6
Соціальний захист і соц. забезпечення	185 838,7	95 453,5	- 90 385,2	51,4
Культура	182 349,6	75 118,6	- 107 231,0	41,2
Фізична культура	51 966,9	27 108,0	- 24 858,9	52,2

Таблиця 4

Рівень бюджетної забезпеченості соціальної і гуманітарною сфер області (звідний бюджет області)

Сфера	Фінансова потреба на 2011 р. (тис. грн)	Враховано Мінфіном на 2011 р. (тис. грн)	Рівень забезпечення фінансової потреби	
			тис. грн	%
Освіта	3 188 906,7	2 413 269,7	- 775 637,0	75,7
Охорона здоров'я	2 762 932,8	1 896 978,8	- 865 954,0	68,7
Соціальний захист і соц. забезпечення	332 477,2	184 211,9	- 148 265,3	55,4
Культура	495 377,6	316 259,7	- 179 117,9	63,8
Фізична культура	132 032,6	52 620,1	- 79 412,5	39,9

2. Згідно із ст. 4 Закону України «Про позашкільну освіту» позашкільна освіта є системою безперервної загальної освіти, у зв'язку з чим видатки на неї слід враховувати при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів по освіті, виділивши ці видатки як окремий напрямок фінансування системи. Пропонуємо внести відповідні зміни до ст. 89, 91 Бюджетного кодексу України та Формулу розподілу обсягу міжбюджетного трансферту на освіту доповнити видатками на позашкільну освіту

Крім того, позашкільними навчальними закладами обласної комунальної власності здійснюються загальнообласні та Всеукраїнські заходи Малої академії наук учнівської молоді, з участі вихованців у різних змаганнях, конкурсах та методична робота з позашкільними навчальними закладами області. Тому додатково необхідно врахувати витрати на зазначені заходи по обласних позашкільних закладах

3. На сьогодні, коефіцієнт приведення кількості учнів загальноосвітніх шкіл, що розташовані у сільській місцевості до кількості учнів усіх загальноосвітніх шкіл, визначений за діючою методикою, не враховує кількість учнів, які навчаються за індивідуальною формою навчання. На початок 2009–2010 навчального року в Харківській області 3117 учнів навчаються за індивідуальною формою навчання. Витрати на навчання одного такого учня в середньому за 2009 рік склали 6316 грн, при бюджетному нормативі 4756 грн (коефіцієнт підвищення – 1,328). В наведеного вище впливає актуальність вирішення питання внесення змін до Формули розрахунку міжбюджетних трансфертів на освіту, а саме: відокремлення із загального контингенту тих учнів, які навчаються за індивідуальною формою навчання, розрахунок необхідного коригуючого коефіцієнта, доповнення Формули розподілу розрахунком видатків на індивідуальне навчання учнів загальноосвітніх закладів.

По галузі «Охорона здоров'я»:

1. З метою наближення надання послуги по безоплатному лікуванню на цукровий діабет та нецукровий до споживача, а також враховуючи те, що вказані хворі отримують безкоштовно препарати в міських та районних ендокринних службах, вважаємо за доцільне цільові видатки на забезпечення хворих на цукровий та нецукровий діабет врахувати в формулі розподілу обсягу міжбюджетного трансферту на рівні районного бюджету та бюджету міст обласного значення (на сьогодні цільові видатки враховуються в обсязі міжбюджетного трансферту обласного бюджету).

2. У зв'язку з тим, що заклади охорони здоров'я адміністративно-територіальних одиниць, через які проходять шляхи автомобільних доріг загальнодержавного значення (у Валківському, Красноградському, Чугуївському районах та місті Ізюм) надають медичну допомогу (переважно високоартісну хірургічну) громадянам, постраждалим у дорожньо-транспортних пригодах (ДПТ) які потребують швидкої ургентної високоартісної медичної допомоги з хірургічним втручанням, оскільки мають значні пошкодження органів.

В розрахунковому нормативі на одного жителя видатки на надання медичної допомоги таким потерпілим

громадянам не враховується. У зв'язку з чим, із загального фінансового ресурсу на надання медичної допомоги мешканцям даних районів і міст відволікаються значні кошти на ургентну допомогу постраждалим з інших районів та областей.

Так наприклад, кількість постраждалих внаслідок ДПТ по зазначених районах у 2008 році склала 493 особи, видатки на надання їм медичної допомоги – 2095,5 тис. грн, що складає близько 2–3% обсягу видатків обрахованих Міністерством фінансів України в обсязі міжбюджетного трансферту. В середньому термін перебування у лікарні склав 20 днів, вартість лікування одного хворого близько 25,0 тис. грн

Вищезазначене питання лишається актуальним та потребує вирішення шляхом внесення змін до Формули розрахунку міжбюджетних трансфертів на охорону здоров'я, а саме: включення цільових видатків на надання медичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод за окремим розрахунком.

По галузі «Культура і мистецтво»: нагальна потреба вдосконалення формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів констатувалася в численних зверненнях до Міністерства культури і туризму України від облуправління культури протягом останніх кількох років. У цих зверненнях говориться, що при розрахунку нормативів бюджетних видатків не враховуються особливості регіонів, зокрема – неоднакова структура й розвиненість мережі закладів культури, чисельність працівників галузі, багатство регіону історико-культурними пам'ятками, що потребують значних витрат на збереження тощо. Так, в Харківській області існує проблема із фінансуванням закладів мистецтва (6-ти театрів: Харківського академічного театру опери та балету ім. В. М. Лисенка, академічного українського театру ім. Т. Г. Шевченка, академічного російського драматичного театру ім. О. С. Пушкіна, Харківського академічного театру ляльок ім. В. М. Афанасьєва, Харківського театру юного глядача, академічного театру музичної комедії; 2-х концертних закладів: Харківської обласної філармонії та молодіжного симфонічного оркестру «Слобожанський»).

Формульний розрахунок витрат галузі не враховує наявність мережі закладів мистецтва. Видатки галузі, обраховані Міністерством фінансів України в обсязі міжбюджетного трансферту, забезпечують потребу закладів мистецтва лише на 40–50%.

Вважаємо за доцільне внесення змін до Формули обрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів, а саме, включення до неї окремого розрахунку витрат на фінансування закладів мистецтва з урахуванням комерційної місткості залів, а саме:

1. Розрахунковий показник обсягу видатків на культуру і мистецтво обласного бюджету (V_{ki}) визначити за такою формулою:

$$V_{ki} = H_{zob1} \times P_i + H_{zob2} \times M_i, \quad (1)$$

$$H_{zob1} = V_{zu} \times K_{zob1} / P_u (ob), \quad (2)$$

$$H_{zob2} = V_{zu} \times K_{zob2} / M_u (ob), \quad (3)$$

де H_{zob1} – фінансовий норматив бюджетної забезпеченості на культуру для обласного бюджету;

Vzu – загальний показник обсягу видатків на галузь «Культура і мистецтво» для усіх місцевих бюджетів на плановий бюджетний період;

$Kzob1$ – частка видатків обласних бюджетів на культуру у загальному обсязі видатків на галузь «Культура і мистецтво» усіх місцевих бюджетів. Цей коефіцієнт відповідає показникові, визначеному як відношення сумарних витрат на культуру обласних бюджетів до загального обсягу видатків галузь «Культура і мистецтво» за даними зведення уточнених показників видатків місцевих бюджетів на період, що передує плановому;

Pu (ob) – кількість штатних посад працівників закладів культури, що фінансуються з усіх обласних бюджетів, станом на 1 січня року, що передує планованому;

Pi – кількість штатних посад працівників закладів культури, що фінансуються з обласного бюджету, станом на 1 січня року, що передує планованому;

$Hzob2$ – фінансовий норматив бюджетної забезпеченості на 1 посадочне місце закладів мистецтва для обласного бюджету;

$Kzob2$ – частка видатків обласних бюджетів на мистецтво у загальному обсязі видатків на галузь «Культура і мистецтво» усіх місцевих бюджетів і визначається як відношення сумарних витрат на мистецтво обласних бюджетів до загального обсягу видатків на галузь «Культура і мистецтво» за даними зведення уточнених показників видатків місцевих бюджетів на період, що передує плановому;

Mu (ob) – комерційна місткість залів закладів мистецтва, що фінансуються з усіх обласних бюджетів, станом на 1 січня року, що передує планованому;

Mi – комерційна місткість залів закладів мистецтва, що фінансуються з обласного бюджету, станом на 1 січня року, що передує планованому.

2. Розрахунковий показник обсягу видатків на культуру і мистецтво бюджету міста обласного значення (бюджету району) (Vki (r) i) визначити за такою формулою:

$$Vki(r)i = Hzm(r)i1 \times Pm(r)i + Hzm(r)i2 \times Mm(r)i, \quad (4)$$

$$Hzm(r)i1 = Vzu \times Kzm(r)1 / Pum(r), \quad (5)$$

$$Hzm(r)i2 = Vzu \times Kzm(r)2 / Mum(r), \quad (6)$$

де $Hzm(r)i1$ – фінансовий норматив бюджетної забезпеченості на культуру для бюджету міста обласного значення (бюджету району);

Vzu – загальний показник обсягу видатків на галузь «Культура і мистецтво» усіх місцевих бюджетів на планований бюджетний період;

$Kzm(r)1$ – частка видатків бюджетів міст обласного значення (бюджетів районів) на культуру у загальному обсязі видатків на галузь «Культура і мистецтво» усіх місцевих бюджетів, яка визначається за питомою вагою сумарних витрат на культуру бюджетів цих міст (районів) у загальній сумі витрат на галузь «Культура і мистецтво» за даними зведення уточнених показників видатків місцевих бюджетів на період, що передує плановому.

$Pum(r)$ – кількість штатних посад працівників закладів культури, що фінансуються з усіх бюджетів міст обласного значення (бюджетів районів), станом на 1 січня року, що передує планованому;

$Pm(r)i$ – кількість штатних посад працівників закладів культури, що фінансуються за рахунок коштів міста обласного значення (бюджету району), станом на 1 січня року, що передує планованому.

$Hzm(r)i2$ – фінансовий норматив бюджетної забезпеченості на 1 посадочне місце (на стаціонарі) закладів мистецтва для бюджету міста обласного значення (бюджету району);

$Kzm(r)2$ – частка видатків бюджетів міст обласного значення (бюджетів районів) на мистецтво у загальному обсязі видатків на галузь «Культура і мистецтво» усіх місцевих бюджетів і визначається як відношення сумарних витрат на мистецтво бюджетів міст обласного значення (бюджетів районів) до загального обсягу видатків на галузь «Культура і мистецтво» за даними зведення уточнених показників видатків місцевих бюджетів на період, що передує плановому.

$Mum(r)$ – комерційна місткість залів (на стаціонарі) закладів мистецтва, що фінансуються з усіх бюджетів міст обласного значення (бюджетів районів), станом на 1 січня року, що передує планованому;

$Mm(r)i$ – комерційна місткість залів (на стаціонарі) закладів мистецтва, що фінансуються з бюджету міста обласного значення (бюджету району), станом на 1 січня року, що передує планованому.

Суть запропонованих змін до «Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання та коштів, що передаються до державного бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами» полягає не у прямому збільшенні обсягів видатків на культуру в місцевих бюджетах, а в більш адекватному їх перерозподілі між адміністративно-територіальними одиницями. Це означає, що забезпечення запропонованих змін бюджетними ресурсами цілком можливе в рамках тих звичайних темпів зростання бюджетних видатків на культуру й мистецтво, що мають місце в останні кілька років. Враховуючи вищезазначене пропонуємо здійснювати розрахунки показників обсягу видатків на культуру і мистецтво залежно від кількості штатних посад працівників закладів культури, що фінансуються з відповідних місцевих бюджетів, комерційної місткості глядачевих залів (на стаціонарі) закладів мистецтва та співвідношень у витратах на галузь між обласними бюджетами, бюджетами міст обласного значення та бюджетами районів.

По галузі «Соціальний захист»: Не вирішено питання щодо врахування в обсязі міжбюджетного трансферту коштів для забезпечення виконання Закону України «Про соціальні послуги» від 19.08.2003 р. № 966-IV, який набув чинності з 01.01.2004 р. Щомісячні компенсаційні виплати надаються непрацюючим фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги (крім осіб, що обслуговуються соціальними службами). За прогнозними розрахунками, чисельність осіб у Харківській області, які можуть звернутися за призначенням компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 р. №558 «Про затвердження По-

рядку призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги» становить 2186 осіб. Потреба складає 2433 тис. грн.

По соціальним програмам у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей: За рахунок коштів субвенції з державного бюджету в 2007 році в області створено соціальний гуртожиток, центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді і соціальний центр матері та дитини (Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2007 р. №439 «Про затвердження Порядку використання у 2007 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування закладів, які надають соціальні послуги дітям та молоді»).

Фінансування зазначених закладів, відповідно до їх Типових положень, здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів. Враховуючи вкрай обмежений обсяг доходів на виконання власних повноважень місцевих бюджетів, виникає проблема із забезпеченням їх належного функціонування.

На сьогодні, в області існує аналогічна ситуація з фінансуванням 4-х центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, створених у 2005 році за рахунок коштів цільової субвенції з Державного бюджету (Постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2005 р. № 861).

При обрахунку обсягів міжбюджетних трансфертів галузі місцевим бюджетам кошти на утримання зазначених установ не враховуються. Власні доходи місцевих бюджетів не дозволяють забезпечити належне функціонування створених центрів. Враховуючи положення ст. 51 Конституції України, ст. 24 Закону України «Про охорону дитинства» та ст. 15 Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», які визначають надання соціальних послуг дітям загальнодержавним пріоритетом, існує необхідність включити до формули розрахунку обсягу видатків на соціальний захист видатки на утримання закладів, які надають соціальні послуги дітям та молоді (центри соціально-психологічної реабілітації дітей, соціальні гуртожитки, соціальні центри матері та дитини, центри соціально-психологічної допомоги, центри реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, центри для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді).

По притулках для дітей: Відповідно до ст. 89 Бюджетного Кодексу України у Великобурлуцькому районі області створено притулок для дітей (контингент якого сформовано на 70 відсотків з дітей відповідного району). Міністерство фінансів України при формульному розрахунку обраховує видатки на його утримання для обласного бюджету, що призводить до необхідності передачі субвенції Великобурлуцькому району.

З метою наближення фінансового ресурсу до споживача соціальної послуги і спрощення механізму фінансування, пропонуємо внести відповідні зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2009 року №995 і обраховувати видатки на утримання закладу в обсязі міжбюджетного трансферту для Великобурлуцького району, доповнити формульний розрахунок видатків для міст обласного значення та районів.

По галузі «Фізична культура і спорт»: З метою вдосконалення міжбюджетних відносин на основі надання суспільних послуг із застосуванням вартісних та якісних стандартів, що забезпечать стаке функціонування існуючої мережі фізкультурно-спортивних пропонуємо змінити існуючу методику розрахунку витрат галузі, що виходить з обрахунку витрат на одного жителя, на таку, що ґрунтується на розрахункових нормативах видатків окремо за напрямками (фізкультурно-спортивні заходи та підготовка спортсменів, а саме: на фінансування шкіл вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву).

Застосування ж низьких фінансових нормативів бюджетної забезпеченості призводить до того, що обсяг захищених статей видатків у загальному обсязі витрат соціально-культурної сфери постійно зростає. Їх питома вага у 2011 р. складає 95,1% (4796,8 млрд грн) проти 90,6% (4731,0 млрд грн) у минулому році. Така тенденція спостерігається по всіх галузях (освіта – 96,5% проти 92,9%; охорона здоров'я – 95,7% та 90,4%; по соціальний захист – 92,6% та 90,8%; культура – 88,0% та 79,7%; фізична культура – 75,3% та 71,8% відповідно). З огляду на зазначене, та з метою забезпечення належного виконання делегованих повноважень, вважаємо за необхідне визначити розмір фінансового нормативу бюджетної забезпеченості на підставі державних соціальних стандартів, у тому числі і з урахуванням збільшення захищених статей видатків. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Верховної Ради України від 19.12.2008 р. № 778-VI «Про впровадження мораторію на закриття загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.com.ua>.

2. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.com.ua>.

3. Бюджетний процес і міжбюджетні відносини на рівні місцевих бюджетів району: Навч. посіб. / С. І. Мельник, В. Серск, С. Б. Ільїних та ін. – К.: Міленіум, 2003. – 266 с.

4. **Волохова І. С.** Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. – Одеса: Атлант, 2010. – 234 с.

5. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / Кол. авторів (заг. ред., передмова Ф. О. Ярошенка). – К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с.